

na stát neb dále na přidělce. Tu se výměnek a ovšem i všechna ostatní břemena a závaty, též i hypoteční pohledávky z nemovitosti samé knihovně vymažou, takže na ní přestanou váznouti a následkem toho také nepřejdou na nového nabyvatele, tož na stát a dále designovaného jím přidělce § 26 odst. 3, § 27, § 28 odst. 2 náhr. zák.), nýbrž odkázání jsou jedině a výlučně na úhradu z přejímací ceny (§ 48 téhož zák.). Zákon chce, aby přidělce dostal pozemkový příděl čistý.

K výkladu § 233 obč. zák. a § 187 poz. pat. (Rozh. nejv. soudu ze dne 1. prosince 1926. č. j. Rv I 1176/26.)

Nejvyšší soud změnil rozsudky obou stolic a uložil žalovanému, aby vrátil nezl. žalobkyni zapůjčenou částku 10.000 Kč. Nejv. soud zastává důsledně názor vídeňského nejv. soudu (Gl. M. XV. sv. z r. 1880 č. 6642), že předpis § 233 obč. zák. platí i pro nezletilce pod mocí otcovskou (srov. rozh. R II 110/23, Rv I 1313/23, Rv I 1723/25). Zapůjčil-li otec ze jmění dcery 33.000 Kč téměř jednu třetinu, 10.000 Kč, nenáleží uzavření smlouvy té k rádnému hospodaření, nýbrž jde o věc zvláštní důležitosti, která se bez soudního schválení nedá uskutečnit. Nesejde na tom, že novelisovaný § 152 obč. zák. (§ 2 III. dílčí nov.) jmenuje výslovně §§ 246—248 obč. zák.), neboť přes to i novým doslovem předpisu toho řečeno jasně, že nezletilé děti v otcovské moci rovnají se ve příčině jimi převzatých závazků poručencům, jak to plyne též z § 149. obč. zák. Citací §§ 246 až 248 vytkl zákon výjimku ve příčině nezletilců, pokud šlo o smlouvy služební. Dle § 187 nesp. pat. musí výměry, kterými se schvaluje (§§ 233, 282 obč. zák.) jednání neb smlouvy ujednané za nezletilce, jak u sborových, tak u okresních soudů, býti vždy písemně vyhotoveny a opatřeny důvody, které přiměly soud k schválení ujednání. Ne od ústního sdělení u soudu neb protokolárního prohlášení počítá se lhůta rekursní, nýbrž od písemného doručení takového usnesení (§ 11 nesp. pat., rozh. nejv. s. Vážný č. 3810).

III.

Právní účinnost veřejné obchodní společnosti nastává toliko v poměru k osobám třetím teprve zápisem do obchodního rejstříku, pokud se týče započítání obchodu (čl. 110 obch. zák.), kdežto právní poměry mezi samými společníky řídí se dle společenšské smlouvy dnem, kdy nabyla účinnosti. Vystoupení společníka a postoupení práv ze smlouvy společenšské osobě třetí, jest důležitým důvodem k zrušení této smlouvy.

Rozh. nejv. soudu ze dne 30. listopadu 1926 aj. Rv I 828/26-1.

Je-li ve znění firmy uvedeno sídlo závodu a nesouhlasí-li znění obce té s úředním názvem jejím ve statistickém lexikonu obcí v Čechách a na Moravě, nemůže rejstříkový soud doháněti stranu k opovědi příslušné změny znění firmy pořádkovými pokutami, nýbrž musí sám učiniti opatření přesně dle výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 (Věstník 1925 č. 10) to jest provésti opravu názvu obce, když byl stranu o tom vyrozuměl a ta ve lhůtě jinakého úmyslu neprojevila, a moci úřední.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 15. prosince 1926 R I 1095/26. Krajský soud v Ml. Boleslavi Firm 1835/26.)

Firma X v Malé Skále zapsána byla v obchodním rejstříku jen německy a jelikož ve znění firmy bylo uvedeno její sídlo »Klein Skal« jako součást firmy, byl majitel firmy po úředním konstatování toho, že označení sídla firmy neodpovídá úřednímu názvu obce, vyzván usnesením rejstříkového soudu, aby do 4 neděl opověděl pozměnění znění firmy uvedením správného označení jejího sídla do firmy poiatého, jak toto odpovídá úřednímu názvu obce totiž »Malá Skála«.

Když firma vyzvaná ničeho v dané jí lhůtě neprovedla, vyzval jí soud rejstříkový podruhé pod pokutu 100 Kč, aby v nové lhůtě 4 neděl provedla nařízenou opravu znění firmv.

Stížnosti její soud rekursní nevyhověl, jelikož dle čl. 3 nař. vlády ze 25. srpna 1921 č. 324 Sb. z. a n. musí úředních názvů míst užíváno býti všemi soudy, úřady a orgány a podniky, jakož i ve styku s nimi.

Dle statistického lexikonu obcí v Čechách zní jméno obce Klein Skal, poiaté do znění firmy stěžovatelčiny, nyní pouze česky »Malá Skála« a tedy jen tohoto názvu jedině užívati lze.

Prámem proto vyzval první soud stěžovatele k opovědi

této změny firmy a poněvadž stěžovatel prvé výzvě nevyhověl, stala se všim právem druhá výzva pod pohrůzkou pokuty dle čl. 26 obch. z.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu, zrušil usnesení nižších soudů a nařídil soudu rejstříkovému, aby nařídil nové opatření přesně ve smyslu výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 (č. 19 věstníku z r. 1925).

Odůvodnění: Dle zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 266 sb., nařízení vlády z 25. srpna 1921 č. 324 sb. a výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 jest nahraditi dosavadní název obce sídla firmy, který nebyl pojat do statistického lexika obcí v Čechách, úředním názvem obce vyznačeným v tomto lexiku a to i tehdy, byl-li onen název součástí firmy. (Srov. rozh. č. 5275 a 5429.)

Než rejstříkový soud nepostupoval přesně dle předpisů shora citovaného ministerského výnosu č. 1784/ai 1925, které soudům ukládá, aby o obmyšlené změně znění firmy zpravily jejího majitele s výzvou, aby do stanovené lhůty soudu oznámil, zda nové znění firmy běře na vědomí, či zda hodlá opovědět jiné znění. Teprve kdyby se majitel firmy k této výzvě nevyjádřil, neb nové znění firmy neohlásil, bylo by postupovati dále dle uvedeného nařízení.

Poněvadž se rejstříkový soud tímto předpisem neřídil, bylo usnesení obou stolic zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo. -r.

Společenstvo nemůže se usnésti na změně stanov, dle níž se členský (závodní) podíl snižuje, poněvadž se tím dotýká nabytých práv věřitelů společenstva.

Rejstříkový soud může z moci úřadu naříditi společenstvu opravu ustanovení stanov, třeba už ve společenstevním rejstříku zanešených, odporují-li tato zákonu.

Předpis stanov, že představenstvo samo rozhoduje, má-li hlásící se osoba za člena býti přijata čili nic, neodporuje zákonu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. prosince 1926 R I 938/26. Krajský soud v Litoměřicích Firm 2872/26.)

Rejstříkový soud zamítl opověď společenstva X, aby zapsána byla do společenstevního rejstříku změna stanov, dle níž snižuje se členský (závodní) podíl s dosavadních 500 Kč na 400 Kč a při tom nařídil družstvu zároveň opravu stanov, potud, aby ve znění firmy jeho uvedené sídlo družstva odpovídalo úřednímu jménu města (§ 1 stanov), dále změnu ustanovení stanov, že představenstvo může osobu, hlásící se za člena, odmítnouti bez udání důvodu (§ 3 stanov) a konečně změnu § 2 stanov co do vymezení účelu a předmětu podniku společenstva.

Rekursní soud stížnosti v žádném bodu nevyhověl schváliv zvláště i zamítnutí ohlášené změny stanov co do snížení členského (závodního) podílu, kteréž zamítnutí odůvodnil rejstříkový soud tím, že snížení podílu dotýkajíc se nabytých již práv věřitelů žadatelových odporuje zákonu.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu jen tak dalece vyhověl, že se usnesl, že rejstříkovým soudem žadateli uložená oprava stanov (§ 3) má odpadnouti.

Odůvodnění: Pokud stěžovatel napadá potvrzující usnesení, jímž opověď jeho změny stanov byla zamítnuta, není tu podmínek § 16 čís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., takže dovolací rekurs v tom směru jest neodůvodněný.

Stejně nedostává se mu těchto předpokladů ani co do souhlasného usnesení nižších soudů, jímž uloženo mu opraviti stanov pokud se týče znění firmy správným vyčtením sídla souhlasně s úředně stanoveným místopisem a pokud jde o nařízenou změnu stanov co do vymezení účelu a předmětu podniku.

Ve věci samé stačí poukázati ku správným důvodům napadeného usnesení. Pokud jde o výtku, že není přípustno, aby byla nařízena změna stanov ve společenstevním rejstříku již zapsaných, dlužno uvésti, že dle zásad § 3 min. nař. ze 14/5 1873 č. 71 ř. z. a § 2 a 9 zák. z 10/6 1903 č. 133 ř. z. jest rejstříkový soud povinen dbáti z moci úřední toho, aby byly zachovávány předpisy o opovědi k zápisu do obchodního rejstříku a aby byly odstraněny nesprávnosti odporující zásadám společenstevního zákona. Jest nerozhodno, že stanovv, obsahující předpis, přičítící se zákonu, byly již zapsány, neboť tím není niak dotčena právě uvedená dohledací povinnost rejstříkového soudu a to tím méně, ježto nezákonný zápis v rejstříku, ať se již stal ze skutkového nebo právního omylu, nemůže býti základem práv a závazků.

Naproti tomu nelze přisvědčiti názoru rekursního soudu, že jest nepřipustnou výhrada stanov, že může představenstvo osobu, hlásící se za člena, odmítnouti bez udání důvodů.

Tento předpis stanov (§ 3) není v rozporu se zásadou § 1 zák. č. 70/1873 ř. z. I když jest počet členů družstva po zákonu neuzavřený, není tím ještě řečeno, že by musili býti přijímáni členové neobmezeně nebo že by musil býti přijat za člena kdokoli, i když by se vzhledem ku známým poměrům nedalo očekávat, že bude moci dostáti svým povinnostem a že nezneužije svých práv na úkor celku. Jest v povaze věci, že nelze vždy důvody nepřijetí, byť i oprávněné, ucházející sděliti. Přenášejí-li stanovy rozhodování o přijetí za člena výhradně na představenstvo, což zákon nezakazuje, děje se to za účelem zjednodušení a urychlení postupu při přijímání členů, ale jest to také věci důvěry, jež lze zneužití možno čeliti odvoláním představenstva, které jest kdykoli přípustným. (§ 15 zákona.)

V této části jest tedy napadené usnesení ve zřejmém rozporu se zákonem a dovolací rekurs v § 16 cis. pat. z 9./8. 1854 č. 208 ř. z. odůvodněn. -r.

Poznámku knihovní o zahájení vyvlastňovacího řízení, zavedeného dle zákona ze dne 4. února 1920 č. 87 Sb. z. a n. tedy za účelem výstavby monumentálních státních budov, nelze vymazati z toho důvodu, že zákony o stavebním ruchu, jichž se citovaný zákon č. 87/20 ohledně řízení dovolává, přestaly platiti.

K stížnosti proti povolení výmazu dotyčné poznámky knihovní je oprávněn stát jako stavebník, pro kterého se poznámka stala. (Rozhodnutí nejvyššího soudu z 30. prosince 1926 R I 1149/26. Zemský soud civ. v Praze č. d. 15612/26.)

Knihovní soud povolil k žádosti vlastníka domu výmaz poznámky zahájení vyvlastňovacího řízení, kteráž poznámka povolena byla ku návrhu magistrátu hl. města Prahy podle §§ 4 a 11 zák. ze 27. ledna 1922 č. 45 Sb. a § 3 zák. ze 3. února 1920 č. 87 Sb. z. a n. ohledně domu na Novém Městě v Praze ve prospěch Bankovního úřadu jako stavebníka, kterýž o povoleném výmazu poznámky té byl také vyrozuměn.

Na stížnost finanční prokuratury v zastoupení bankovního úřadu ministerstva financí změnil vrchní soud usnesení první stolice v ten rozum, že návrh majitele domu, aby podle § 10 zák. ze dne 17. prosince 1919 č. 20 Sb. z. a n. z roku 1920 a § 62 zák. ze 27. ledna 1922 č. 45 Sb. z. a n. povolen byl výmaz poznámky zahájení vyvlastňovacího řízení zamítl, povolený výmaz zrušil a soud první stolice nařídil stav obnoviti.

Dovolací stížnosti majitele domu nejvyšší soud nevyhověl. Odůvodnění: Sluší rozeznávati dvě materie:

a) Zákony o tak zv. stavebním ruchu totiž zákon ze dne 17. prosince 1919 č. 20 Sb. z. a n. z roku 1920 o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov, jehož činnost omezena byla na dobu do 31. prosince 1924 (§ 10);

dále zákon ze dne 11. března 1921 č. 100 Sb. z. a n. o stavebním ruchu, jímž ač to tam není výslovně řečeno, nahrazen byl předešlý a jehož účinnost vázána byla vyjma hlavou čtvrtou, pátou a šestou, iež se netýče naší otázky, na dobu do 31. prosince 1921, pokud se týče 1922 (§ 71);

dále zákon ze dne 27. ledna 1922 č. 45 Sb. z. a n. o stavebním ruchu, jímž nahrazen stejným způsobem předešlý a jehož účinnost byla vázána se stejnou výjimkou na dobu do 31. prosince 1922 pokud se týče 1923 (§ 62);

pak zákon ze dne 25. ledna 1923 č. 35 Sb. z. a n. o stavebním ruchu, jímž nahrazen předešlý a jehož hlava první nadepsaná »Opatření stavenišť« týčící se naší otázky, není časově omezena ve své účinnosti (§ 65), jenom že oproti tomu už v § 2 stanoveno, že vyvlastnění je možné jen do 31. prosince 1923

a konečně zákon ze dne 7. března 1924 č. 58 Sb. z. a n. o stavebním ruchu, dle jehož § 1 mohou podle hlavy první zákona předešlého vyvlastňovány býti pozemky nejdéle do 21. prosince 1924.

b) zákon ze dne 4. února 1920 č. 87 Sb. z. a n., jenž v § 3 stanoví právo vyvlastniti nemovitosti za účelem výstavby monumentálních státních budov v § 1 uvedených a předpisu, že pro vyvlastňovací řízení a stanovení náhrady pětí ustanovení zákona ze 17. prosince 1919 č. 20 Sb. z. a n. pro rok 1920 shora pod a) na prvním místě uvedeného, takže pokud tento zákon nahrazen pozdějšími tamže pod a) dále uve-

denými, provádí se řízení vyvlastňovací a stanoví náhrady dle těchto poslednějších (§ 11 zák. č. 100/21, č. 45/22, č. 35/23).

Avšak právě jen řízení vyvlastňovací a stanoví náhrady je odkázáno na předpis souboru zákonů pod a) citovaných, jinak ne.

Když tedy platnost tohoto našeho zákona b), jenž se týče vyvlastňování za účelem stavby státních budov, není vůbec časově omezena a zákon působí nerušeně pořád, tedy nemá to na hmotné právo vyvlastňovací jím zřízené žádného vlivu, když účinnost zákonů pod a) seznámenaných pro právo vyvlastňovací k účelům v nich uvedeným pomínila uplynutím času, vyvlastňovací právo dle zákona b) trvá a proto pro obor tohoto zákona trvá nerušeně dále i vyvlastňovací a odškodňovací řízení zákony pod a) upravené.

Neprávem tedy stěžovatel založil návrh svůj na výmaz poznámky zahájení vyvlastňovacího řízení dle zákona b) na okolnost, že zákony ad a) pozbyly uplynutím doby platnosti, a neprávem nyní ve své stížnosti zakládá na obsahu zákonů ad a), zejména též na § 1 zák. č. 58/24, že vyvlastňovány býti mohou nemovitosti nejdéle jen do 31. prosince 1924, vždyť toto časové omezení týče se jen vyvlastňování k účelům stavebního ruchu upraveného zákony ad a), nikoli ale vyvlastňování k účelu monumentálních státních budov dle zákona ad b). Tím méně může stěžovatel prospěti ustanovení § 5 odst. 4 zák. č. 45/22 a č. 35/23, že nedohodnou-li se strany o námitkách učiněných při komisionálním šetření, vydá úřad vyvlastňovací nález do 14 dnů, neboť ani pro stavby dle zákonů ad a) nemá to žádného škodného vlivu na právo vyvlastňovací, když úřad tuto 14denní lhůtu nedodrží, nýbrž by přišlo neivýše v úvalu, nepomíjí-li právo vyvlastňovací, nebyl-li nález vydán v době účinnosti zákona nýbrž až po zániku jeho působnosti. Že nemá obmeškání úřadu, že nevdal nález do 14 dnů za následek zánik práva vyvlastňovacího, plně i z porovnání § 10 cit. zákonů č. 45/22 a č. 35/23, dle něhož, neprovedl-li vyvlastňovatel ve lhůtě úřadem mu k tomu stanovené, stavbu, k vůli níž se vyvlastnění stalo, může vyvlastněný žádati, aby vyvlastňovací nález byl zrušen.

Stížnost uplatňuje také, že bankovní úřad nebyl k stížnosti legitimován, nýbrž prý byl k tomu oprávněn jedině pražský magistrát, jenž vymohl knihovní poznámku zahájení vyvlastňovacího řízení dle § 4 zák. č. 45/22 resp. § 3 zák. č. 20/20. Ale také v tom nelze mu dáti za pravdu.

Materielní právo vyvlastňovací nepřisluší magistrátu, neboť tento povolán jest dle cit. předpisů toliko k tomu, aby provedl vyvlastňovací řízení. Materielní právo vyvlastňovací, nárok na vyvlastnění přísluší stavebníku, na jehož žádost magistrát dle předpisů těch vyvlastňovací řízení zahajuje, a tím je zde dle zákona ad b) stát (§ 1). Zákon tento ukládá ovšem povinnost, provést státní stavby, vládě, ale tato právě jedná jen v zájmu a jménem státu, ježto jde o státní stavby. Jestliže však místo státu, jež by stejně zastupovati musila finanční prokuratura, postaven byl jako stěžovatel Bankovní úřad ministerstva financí, tedy státní úřad, není to chyba, když tento státní úřad byl právě v žádosti zaknihovací poznámkou vyvlastňovacího řízení uveden jako stavebník, jako žadatel, jako úřad, pro jehož budovu se vyvlastnění státi má a jenž byl o poznámce vyrozuměn. Bylo proto uznati, jak se stalo. -r.

Z E D N E

Úmrtí. Dne 20. prosince 1926 zemřel Jan Bendl notář ve Zbirově, ve stáří 69 roků po dlouhé těžké nemoci. Týž zastával úřad notářský nepřetržitě téměř po 30 let ve svém působení ve Zbirově. — Dne 8. února 1927 zemřel dále v Lomnici n. Pop. notář Petr Cel. Štauber, ve věku 70 let, jenž rovněž celou dobu svého úřadování po 26 let působil v Lomnici n. Pop. — Oba kolegové zastávali vzorně svůj úřad ku cti svého stavu. Budiž jim zachována vděčná pamět.

Konfederace duševních pracovníků. Výbor k. d. p. konal minulý měsíc schůzi, na kteréž přijat byl jednomyslně návrh zástupce našeho stavu, aby vypracován byl pamětní spis na vládu na reformu volebního řádu do senátu ve smyslu naznačeném již v předešlém čísle našeho listu. Za tím účelem zvolena byla zvláštní komise, která pamětní spis má redigovati